Відділ освіти Рокитнівської райдержадміністрації
Сновидовицька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Рокитнівської районної ради Рівненської області

Сновидовичі 2018
Відділ освіти Рокитнівської райдержадміністрації
Сновидовицька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Рокитнівської районної ради Рівненської області

Теорія і практика застосування інформаційних технологій у виховній роботі

Сновидовичі
2018

Автор-упорядник: *Федорович Лілія Володимирівна,* заступник директора з ВР Сновидовицької загальноосвітньої школи І-ІІІ ст., спеціаліст ІІ категорії.

Теорія і практика застосування інформаційних технологій у виховній роботі. – Сновидовичі, 2018. – с.

Рецензенти:

У п аналізуються особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у виховній роботі Сновидовицької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів. Актуальність теми зумовлена тим, що використання інформаційно- комунікаційних технологій (ІКТ) в педагогічній діяльності відкриває унікальні можливості активізації процесів пізнання, індивідуальної і колективної діяльності учнів, широкі перспективи у вивченні дисциплін шкільного курсу. З'ясовано, що сферами застосування ІКТ у виховній роботі є аудіо- та відеосупровід проведення позакласних заходів, створення презентацій, портфоліо, ведення електронної документації заступника директора з виховної роботи, діагностування та анкетування, робота з батьками, методична робота.

Рекомендовано методичною радою Сновидовицька ЗОШ І-ІІІ ступенів
Рокитнвської районної ради Рівненської області
Протокол № 3 від 11.01.2018 р.

Передмова

ХХІ століття – час переходу до високотехнологічного інформаційного суспільства, в якому якість людського потенціалу, рівень освіченості й вихованості всього населення набувають вирішального значення.

На сучасному етапі розвитку системи освіти України «пріоритетом є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують подальше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві».

Комп'ютеризація суспільства, розвиток ефективних інформаційних технологій, стрімке зростання ролі та значення інформації в сучасному світі спричинили зміни інформаційної складової розвитку науки, соціального життя, сфер виробництва.

Сучасний темп розвитку суспільства надзвичайно високий. Щоб встигати за змінами, людина повинна переробляти величезну кількість інформації, яка надходить з усіх точок земної кулі. Тому інформаційні технології мають сьогодні пріоритетне значення в усіх сферах діяльності й визначають розвиток суспільства завтрашнього дня.

Актуальність теми зумовлена тим, що використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в педагогічній діяльності відкриває унікальні можливості активізації процесів пізнання, індивідуальної і колективної діяльності учнів, широкі перспективи у вивченні дисциплін шкільного курсу.

У галузі освіти ці технології знаходять застосування в багатьох напрямках діяльності, зокрема, оновлюється зміст освіти, започатковується дистанційне навчання, впроваджуються нові форми спілкування: електронна пошта, відеоконференції, участь у роботі інтернет-форумів та ін. А це все потребує вищого рівня і якості підготовки учнів у школі.

Беззаперечно, що комп'ютерні технології сприяють активізації навчальної діяльності учнів. Саме завдяки мультимедійним технологіям відкриваються нові можливості для творчості та розвитку дітей. Комп'ютери дозволяють індивідуалізувати навчання не тільки за темпом вивчення матеріалу, але й за логікою та типом його сприйняття. Вони багатократно підвищують швидкість та точність збору й обробки інформації, дозволяють вести корекцію, є потужним інструментом. За комп'ютерами - майбутнє у пошуку необхідної

інформації. Можливості комп'ютерних і мережевих технологій активізують уяву. Тому впровадження цих засобів у сучасний навчальний процес є абсолютно природним явищем. Звичайно, труднощів на цьому шляху більш, ніж достатньо. Значною перешкодою, зокрема, можна назвати недостатнє (або навіть нульове) фінансування розвитку комп'ютерних технологій у наших школах, а ці технології надзвичайно дорогі (вартість комп'ютерів, їх модернізація, обслуговування, мережа, придбання програмного забезпечення, підключення до мережі Інтернет); вони потребують високого фахового рівня вчителів, відповідної підготовки педагогічних кадрів та підвищення їх кваліфікації.

Сучасна освіта висуває також і нові вимоги до організації виховної роботи . Концепція виховної роботи в сучасній школі – це підтримка та допомога учнівській молоді в реалізації їхніх задумів, використання інформаційних технологій у формуванні інформаційної культури та особистісних якостей (самоаналіз, саморозвиток, самореалізація) для поліпшення, як свого життя, так і суспільства, в якому вони перебувають.

Розділ І.

Зміст поняття „інформаційно-комунікаційні технології".

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) є одними з найбільш важливих чинників, що впливають на формування суспільства двадцять першого століття. Їх революційна дія стосується способу життя людей, їх освіти і роботи, а також взаємодії уряду і самого суспільства.

Процеси глобалізації та інтеграції у європейський простір зумовлюють інформатизацію української освіти, упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес, що затверджено діючими урядовими документами.

Так, у частині IX Національної доктрини розвитку освіти «Інформаційні технології в освіті» наголошено, що «пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують подальше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві».

Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті повинно забезпечити підвищення, передусім, ефективності навчання і виховання, а також підвищення ефективності управління системою освіти.

Концепція Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року № 1722-р, визначає завдання розроблення нормативно-правового та науково-методичного забезпечення впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій; надання всім загальноосвітнім закладам швидкісного доступу до Інтернету з використанням сучасних технологій під'єднання для високоефективного доступу до освітніх ресурсів; створення системи в web-сайтів загальноосвітніх навчальних закладів для опублікування кращих освітянських надбань, підтримки колективної та індивідуальної комунікації, формування мережних професійних об'єднань; створення єдиного освітнього

середовища та інформаційної інтеграції освітніх ресурсів, забезпечення інформаційної безпеки.

Наголосимо, що зазначені вище вимоги у повній мірі стосуються не лише навчальної, а й виховної діяльності сучасного закладу освіти.

У Законі України «Про Національну програму інформатизації» інформаційна технологія визначається як «цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування».

Вивчення наукових праць В.Бикова, Н.Дементієвської, М.Жалдака, Г.Лаврентьєвої, Н.Лавриченко, І.Малицької, Н.Морзе, М.Смульсон, Є.Полат, М.Бухаркіної, М.Моїсеєвої, А.Петрова, А.Пилипчука, Н.Тверезовської та ін. дає змогу визначити сутність поняття «інформаційно-комунікаційні технології», їх види та потенційні можливості для використанні у процесі навчання, виховання та розвитку особистості учнів.

На думку цих вчених, інформаційні технології (ІТ), інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), англійською мовою - Information and Communication Technologies, (ICT) — це сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, обробки, зберігання, розповсюдження, відображення і використання інформації в інтересах її користувачів.

Зміст поняття «інформаційно-комунікаційні технології» сучасними вченими також визначається як:

- сукупність нових інформаційних технологій (методів та технічних засобів), що дозволяють знаходити, збирати, обробляти, створювати, передавати та подавати інформацію, керувати і користуватися нею та сприяти різним формам комунікації;

- сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, зберігання, опрацювання, передавання та подання інформації, яка розширює знання людей і

розвиває їхні можливості щодо керування технічними і соціальними проблемами;

- цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування;

- комплекс навчальних і навчально-методичних матеріалів, технічних та інструментальних засобів обчислювальної техніки навчального призначення, а також методи й організаційні форми навчання;

- комп'ютерні технології, які базуються на використанні певної формалізованої моделі змісту, що представлена педагогічними програмними засобами, записаними в пам'ять комп'ютера, і можливостями телекомунікаційних мереж.

Знаходження, збирання, обробка, створення та передавання інформації відбувається завдяки використанню інструментарію інформаційних технологій - взаємозалежних програмних продуктів для певного типу комп'ютера, технологія роботи в яких дозволяє досягти поставленої користувачем мети. У якості інструментарію використовуються такі поширені види програмних продуктів для персонального комп'ютера, як текстовий процесор (редактор), настільні видавничі системи, електронні таблиці, системи керування базами даних, електронні записні книжки, електронні календарі, інформаційні системи функціонального призначення, експертні системи тощо.

Засоби інформаційно-комунікаційних технологій, які необхідні для системи освіти, включають: технічні засоби (комп'ютери, комп'ютерні комплекси, мультимедійні проектори, сенсорні дошки тощо); програмні засоби (системні, загального призначення,

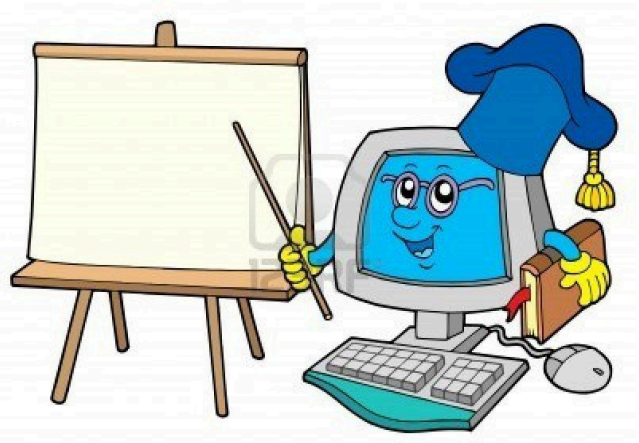

прикладне програмне забезпечення); засоби для під'єднання до Інтернету та забезпечення можливості повноцінної роботи в ньому (сервери, лінії зв'язку, модеми, програми пошуку різноманітних даних в Інтернеті тощо); спеціально створене для системи освіти інформаційне наповнення (контент) в Інтернеті; методичне забезпечення щодо використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій в освіті.

Узагальнюючи зазначене вище, можемо визначити сутність і призначення інформаційно-комунікаційних технологій: ІКТ як сукупність методів і програмно-технічних засобів, об'єднаних у технологічний ланцюжок, забезпечує виконання інформаційних процесів з метою підвищення їхньої надійності та оперативності, знижує трудомісткість ходу використання інформаційного ресурсу, підвищує ефективність різних видів діяльності.

За своєю сутністю ІКТ – це поєднання інформаційних технологій з комунікаційними для вирішення різноманітних задач сучасного освітнього інформаційного суспільства. Отже, поняття «інформаційно-комунікаційні технології», крім зазначеного вище, інтегрує семантику терміну «комунікація» і передбачає процес спілкування, обміну думками, знаннями, почуттями, моделями поведінки, а також спільну діяльність учасників комунікації, у ході якої виробляється спільний погляд на речі, події та оточуюче середовище.

З огляду на це, інформаційно-комунікаційні технології, крім інформаційних процесів, програмно-технічних засобів та інструментарію, поєднують в собі три основні (базові) функції соціальної комунікації:

- інформаційну (передача інформації про предмети, їх властивості, явища, дії та процеси);

- експресивну (визначає здатність соціальної комунікації передавати оціночну інформацію про предмети або явища);

- прагматичну (соціальна комунікація є засобом, який спонукає людину до певної дії та вчинку).

Причому з огляду на актуальність особистісно орієнтованого та діяльнісного підходів у патріотичному вихованні особливий акцент робимо

саме на третій, прагматичній функції, оскільки учень має бути активним суб'єктом суспільного життя, який не лише оцінює певні предмети, явища і події, а й спроможний до активних дій і вчинків.

У сучасних наукових дослідженнях виокремлюються три основних види інформаційно-комунікаційних технологій: власне комп'ютерні технології, мультимедійні технології (або технології мультимедіа) та телекомунікаційні технології (або мережні технології, або Інтернет-технології).

Розглянемо можливості кожного виду ІКТ для організації виховного процесу.

Комп'ютерні технології – це інформаційні технології, засновані на роботі з текстовими та графічними редакторами (редагування тексту, комп'ютерна верстка, книжкова ілюстрація тощо), електронними таблицями та базами даних. Не перебільшуючи значення цих технологій для організації виховного процесу, наголосимо на тому, що комп'ютерні технології дають змогу педагогам оперативно діагностувати рівень сформованості когнітивного компоненту певної якості (скажімо, патріотизму) одразу у великої групи учнів, проводити статистичну обробку даних, відслідковувати динаміку вихованості учнів упродовж усього виховного процесу. Зменшення витрат часу на діагностику і моніторинг виховного процесу дозволяє педагогам більше часу приділяти власне організації виховання як патріотично спрямованої взаємодії всіх учасників виховного процесу. Більш того, зазначимо, що комп'ютерні технології є основою, образно кажучи, – першою сходинкою для використання мультимедійних та телекомунікаційних технологій.

Мультимедійні технології, за Т.Тихоновою, - це поєднання спеціальних апаратних засобів і програмного забезпечення, що дозволяє на якісно новому рівня сприймати, переробляти і надавати різноманітну інформацію: текстову, графічну, звукову, анімаційну, телевізійну тощо.

Можливість поєднувати завдяки мультимедійним технологіям різні засоби відображення інформації (текст, звук, нерухомі ілюстрації, а також відео та анімацію) підвищує рівень унаочнення виховного процесу, викликає в учнів

інтерес до проблеми, що обговорюється, створює додаткову мотивацію для усвідомлення вихованцями презентованого таким чином повідомлення.

Телекомунікаційні технології – це технології передачі й одержання інформації за допомогою локальних (Інтранет) та глобальних (Інтернет) комп'ютерних мереж.

Розділ ІІ.
Необхідність використання ІКТ у виховному процесі

Знання заради знання - шлях у нікуди.
Знання заради життя.

Одним із головних завдань шкільної освіти сьогодні є підготовка учнів до швидкого сприйняття і опрацювання великих обсягів інформації, озброєння їх сучасними засобами і технологіями роботи, формування в них інформаційної культури, життєвих компетентностей, зокрема інформативної.

Використання ІКТ внесло зміни у всі сторони життя школи. У першу чергу - змінилася роль учня. Він став активним учасником освітнього процесу, перетворився на партнера вчителя (допомагає у підготовці та проведенні уроків і позакласних заходів). Особливо це важливо в підлітковому віці, коли навчальна діяльність перестає бути провідною і вимагає додаткових мотивів. Використання ІКТ являється додатковим стимулом та дозволяє підтримати інтерес до навчально-виховної роботи у підлітка.

Основні напрямки діяльності в процесі інформатизації виховної роботи є:

- ✔ комп'ютерний супровід виховної роботи як засіб реалізації нових педагогічних технологій;
- ✔ профорієнтація учнів;

Мета діяльності організаторів (класного керівника та вихователів) дитячого колективу - це створення умов для самореалізації і саморозвитку особистості учня, його успішної самореалізації в суспільстві. Але для того, щоб дитина вірила у щирість слів вчителя, самому наставнику необхідно саморозвиватися і самореалізовуватися в суспільстві та оволодівати новими інформаційними технологіями. Що ми з вами і робимо. Використання ІКТ в педагогічній роботі - це один із способів самоствердження та самореалізації в шкільному колективі.

За останні кілька років ІКТ затвердили свої позиції в навчально-освітньому процесі - немає педагога, який не користувався б комп'ютером на своїх уроках. Але можливості ІКТ у виховній роботі з дітьми поки що не вичерпані.

Функції педагога, вивчивши які, можна визначити коло заходів, де можливе використання ІКТ.

До **комунікативної функції** відноситься встановлення загального сприятливого клімату в школі. Становлення доброзичливих міжособистісних відносин відбувається в результаті спільної діяльності учнів школи та педагогів. До такої діяльності відносяться класні години, інформаційні години, години спілкування, участь у загальношкільних виховних заходах та підготовка матеріалів для шкільного сайту.

Класні та інформаційні години супроводжуються комп'ютерними презентаціями, складеними або вчителем, або учнями та використанням матеріалів Інтернету.

Пошук інформації до бесід, тренінгів та круглих столів став набагато простіше за допомогою ресурсів мережі Інтернет. Ведення класного фотоальбому зберігає в пам'яті дітей яскраві моменти школярського життя.

Аналітико-прогностична функція передбачає вивчення індивідуальних особливостей учнів та їх розвиток. У цьому практичному психологу, соціальному педагогу, вихователю та класному керівникові здатні допомогти ІКТ. Проведення тестування та підрахунок результатів можна довірити комп'ютерній програмі. Під контрольною функцією мається на увазі контроль за успішністю і відвідуваністю учнів навчальних занять.

Школа живе традиціями. Але для підтримки їх сьогодні потрібні нові форми, новий зміст та нові технології роботи. Тому в організацію виховних заходів (у тому числі і традиційних) міцно входять інформаційні технології.

Незаперечні переваги естетичного оформлення заходів за допомогою якісного звуку на CD, оригінальних заставок і тематичного відеоряду в програмах Microsoft Power Point і Photo Story, виконаних із застосуванням комп'ютера. Використання цифрової камери дозволяє поповнювати відеоархів школи, класу якісними матеріалами і готувати унікальні підбірки матеріалів. Для проведення заходів розробляються дипломи, медалі, листівки, нагородні значки, міні-оформлення, що дозволяє зробити заходи більш видовищними і яскравими.

Застосування ІКТ в організації ефективної взаємодії з сім'єю обґрунтовано необхідністю відповідати вимогам сучасного інформаційного суспільства. Стало традицією інформувати батьків (та й самих учнів) про життя школи на сайті школи.

Наш сайт містить найрізноманітнішу інформацію про організацію роботи навчального закладу, досягнення учнів та педагогів, цікаві моменти з життя.

Організація учнів під час канікул сьогодні просто неможлива без ІКТ, а застосування фотоапарату та іншої цифрової техніки, використання розважальних і пізнавальних можливостей комп'ютера роблять дозвілля дітей у школі цікавим, різноманітним і корисним.

При організації різних напрямків виховної роботи потенціал ІКТ використовується при проведенні агітації за здоровий спосіб життя, профілактичних та профорієнтаційних бесід..

Учні не тільки дивляться науково-популярні фільми, запропоновані вчителем, але й самі включаються в пошук інформації. Так з'являються творчі та дослідницькі роботи дітей.

В умовах функціонування освітнього середовища школи прийнято підхід, при якому на поведінку учнів впливають через усвідомлення й розуміння моральних цінностей. Цінності, сформовані у сучасній школі, – це цінність праці як основа людського життя, цінність мислення як основа людського розвитку й джерело змісту життя, цінність культури й культурного діалогу, цінність колективної дії, цінність змістовного спілкування, цінність національно-державного служіння .

Сьогоднішнє життя вимагає створити такі умови, щоб надати можливість кожній людині створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвиткові та підвищуючи якість життя.

Запровадження ІКТ сприяє забезпеченню повного і постійного доступу користувачів до надбань культури, писемності, традицій та звичаїв усіх народів, світових інформаційних електронних ресурсів.

Вирішити проблему якісно нового підходу до організації **патріотичного виховання** дозволяє використання інформаційно-комунікаційних технологій у проведенні позакласних виховних заходів історичної тематики. Засоби ІКТ, формуючи інтереси молодого покоління, реалізують більше ефективне засвоєння необхідних знань у контексті патріотичного виховання.

Здійснюючи перехід до сучасних форм організації навчання й виховання в умовах функціонування освітнього середовища, ця робота розглядається як процес відкритий, підданий впливу подій сучасності на осмислення історичних фактів. Намагаючись разом зі школярами зрозуміти причину подій, що відбуваються, беручи участь у семінарах і форумах за допомогою засобів ІКТ, ми сприяємо становленню нелінійного мислення – здатності міркувати, зіставляти, передбачати й приймати відповідальні рішення.

У результаті методичного й організаційного підходу до патріотичного виховання в умовах функціонування освітнього середовища школи, реалізованого на базі ІКТ, здійснюється відбір і побудова матеріалу, що дозволяє учням осмислити історію й сучасне життя Батьківщини не тільки з інтелектуальних, але й із цивільно-патріотичних, моральних позицій.

Завдання: долучити учнів до загальнолюдських цінностей; формування громадянської самосвідомості, почуття обов'язку відносно своєї родини, Батьківщини, поваги до культурної та історичної спадщини України, до наших традицій, формування громадянської активності. Патріотичний напрямок виховної роботи знайшов відображення у проведенні заходів, присвячених Дню визволення України від німецько-фашистських загарбників, урочиста лінійка « Не згасне свіча пам'яті», виховна година «Мамо, я не хотів помирати» (до 25-річниці виводу військ із Афганістану»); літературна година «Зерно Шевченкового слова в нашій родині проросте», « Його дума, його пісня не вмре, не загине».

Екологічне виховання здійснюється шляхом проведення екологічних місячників, тематичних виховних годин. Виставки-презентації виробів декоративно-прикладного мистецтва, малюнків, виступи учнів на сцені перед однолітками чи учнями початкових класів створюють ситуацію успіху та можливість до подальшого вдосконалення. Процес творчості має великий вплив не тільки на особистість кожного учня, а й на колектив у цілому. Таким чином, відбувається не тільки формування класного колективу, а й кожної окремої особистості в інформаційному середовищі

Культура поведінки - одна із необхідних рис сучасної людини.

Морально-етичне виховання в класному колективі здійснюється в процесі безпосередньої участі учнів у виховних заходах, як класних, так і позакласних, шкільних. Це дає можливість найбільш повно реалізувати творчий потенціал учнів у інформаційно-комунікативному середовищі, що сприяє розвитку емоцій, мислення, логіки та інтуїції, творчої уяви, активності, допомагає реалізувати потребу у спілкуванні. Виховання культури поведінки учня є невід'ємною складовою розвитку особистості дитини, її світоглядної позиції на основі прилучення до національно-культурних надбань українського народу.

З учнями проводяться:

- тематичні бесіди, виховні години, свята, тематичні вечори, години спілкування на яких учні з допомогою комп'ютера змогли подивитися фрагменти кінофільмів та обговорити їх.

При проведенні Новорічних свят, вечора відпочинку до Дня святого Валентина учні також користувалися комп'ютерною технікою.

Система **правового виховання** базується на правових актах і документах, таких як Конституція України, Конвенція про права дитини, Декларація прав дитини, Кодекс про шлюб та сім'ю, Закон України «Про охорону дитинства», Указ Президента України «Про Національну програму правової освіти населення», включає правоосвітню роботу та роботу по попередженню правопорушень. Постійно функціонує тематична виставка правової літератури в

шкільній бібліотеці. Освітня робота учнів здійснюється також і в позаурочний час через ряд позакласних та позашкільних заходів. Ефективною формою роботи, що є традицією, стало проведення Тижня правових знань у школі. У рамках Тижня правознавства проводився ряд заходів: тематична виставка «Я дитина, але я маю права», по класах пройшли виховні години, години спілкування «Я маю право знати свої права», перегляд фільму «Правда про торгівлю людьми» .

Сучасного випускника чекає світ, у якому він матиме можливість використати своє творче бачення та вміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології. Адже саме від цього залежатиме його життєвий успіх. По-справжньому навчитися використовувати ці технології можна лише при умові активного застосування під час навчання у школі. Сучасні можливості інформатизації суспільства дають можливість майбутнім випускникам школи здійснити свій професійний вибір.

Національне виховання учнів має системний характер і займає значне місце. Традиції українського народу, його звичаї, культура в нашій школі не лише теоретично вивчаються, а й практично втілюються.

По класах проводяться виховні години, на яких вивчаються символи, обереги України, основні Закони нашої держави. Звичайно, така робота проводиться з використанням ІКТ, супроводжується переглядом презентацій, відеофільмів, заочних подорожей.

З метою формування національно-свідомої особистості в школі проводяться предметні тижні, шевченківські дні.

Участь у пізнавальних та інтелектуальних *заходах інтелектуальної сфери*, учні в творчій, ігровій формі виявляють та тренують свою кмітливість, вміння логічно мислити, здатність працювати в групі, розширюють кругозір, оволодівають вміннями використовувати у самостійному знайомстві з якоюсь галуззю знань, мистецтва різноманітні технічні засоби, користуватися засобами масової інформації, довідковою та іншою літературою.

Спортивно-оздоровча сфера. Завдання: формування прагнення до здорового способу життя; осмислення здоров'я як однієї з головних життєвих цінностей. Вміння піклуватися щодо зміцнення здоров'я – вимога до всіх, хто виховує дітей. Здоровий спосіб життя об'єднує все, що допомагає виконанню учнями функцій в оптимальних для здоров'я умовах. Метою роботи у цій сфері направлення творчої діяльності є використання технологій та методичних прийомів для демонстрації учням значимості їх фізичного та психічного здоров'я. Вирішенню цих завдань сприяють бесіди за темами з використанням таких медіа об'єктів: слайди з фотографіями, діаграми, відеоролики, тематичні презентації.

Сьогодні неможливо представити позаурочну та виховну діяльність без використання проектора, цифрових фотоапаратів та відеокамер. Кожен захід фіксується, обробляється та збирається у фото- та відеокопілку.

Таким чином, виховна діяльність з використанням ІКТ забезпечує широку творчість вихованця у інформаційному середовищі, позитивному емоційному настрої, підкріпленому створеною вихователем «ситуацією успіху» , що звільнює добрі почуття та прагнення учня.

Підсумовуючи вище викладене, можна зробити висновок , що використання ІКТ та мережі Інтернет у виховному процесі відкриває можливості:

· Збереження історичної наступності поколінь, активізації вивчення національної культури, виховання дбайливого ставлення до історичної та культурної спадщини українського народу.

· Формування духовно-моральних якостей особистості.

· Виховання патріотів, громадян правової демократичної держави, які поважають представників інших національностей та віросповідувань.

· Різнобічний розвиток дітей та молоді, формування їх творчих здібностей, створення умов для самореалізації особистості, виховання у молоді цілісної картини світовідчуття.

· Формування основ культури здоров’я, свідомого ставлення до подружнього життя;

· Формування профорієнтаційної мотивації, навчання головних принципів побудови професійної кар’єри.

· Формування соціальної та комунікативної життєвих компетенцій.

Таким чином, використання ІКТ та Інтернету дозволяє оптимізувати виховний процес, залучити до нього учнів як суб'єктів освітнього простору, розвивати самостійність, творчість і критичне мислення. Організація роботи з використанням ІКТ в умовах функціонування освітнього середовища, спрямована на розвиток у школярів громадянської відповідальності й правової самосвідомості, патріотизму, духовності і культури, формує в учнів соціально-значимі цінності, самостійність, здатність до успішної реалізації себе у суспільстві.

Можна сказати, що тепер спостерігається не тільки необхідність, а і потреба використання ІКТ: при підготовці до проведення годин спілкування, виховних годин, годин класного керівника, вечорів (розробка методичних, роздаткових матеріалів, наочності, демонстрація презентацій, відео та аудіофрагментів, використання мультимедійних програм).

Використання можливостей ІКТ під час виховної роботи з учнями дозволяє підвищити ефективність проведених заходів, поліпшити моніторинг вихованості учнів, звільнити більше часу для надання допомоги учням. Комп'ютер надає вчителеві можливість зробити бесіди, акції, конференції, усні журнали цікавішими, захоплюючими та сучасними. За допомогою комп'ютера виховна робота стає ефективнішою, а величезний потік інформації – досяжним.

Розділ ІІІ

Використання ІКТ у роботі заступника директора з виховної роботи

Сучасні засоби навчання, технології, рівень інформатизації нашого суспільства дозволяють мені використовувати ІКТ у виховному процесі. Це є необхідним, оскільки у наш час неможливо виховати конкурентоздатного учня без використовування інформаційних технологій.

Метою виховного процесу є виховання вільної, талановитої, фізично здорової особистості, збагаченої науковими знаннями, готової до творчої трудової діяльності, яка досягається через формування в учнів морального ставлення до оточуючих людей і усвідомлення цінності людського життя, через формування культури інтелектуального розвитку і вдосконалення учнів, а також культури збереження власного здоров'я.

Комп'ютер став помічником в організації моєї роботи, розширив можливості виховного процесу. З'явилася можливість створення видовищних

комп'ютерних засобів виховання з елементами відео, графіки, звуку, аудіо ефектів.

Використання інформаційних технологій дозволило видозмінити зміст, методи і форми ви хування. Результати цих змін можна побачити в наступному:

- Відбувається формування особистості в процесі набуття знань, умінь, навичок, а не простого заучування.
- Інтегроване вивчення предметів.
- Взаємодія процесів навчання і виховання.
- Пізнання світу здійснюється результаті створення його моделі.

Всі учні дуже люблять комп'ютер і виявляють до нього інтерес, тому цей інтерес завжди можна направити в потрібне русло. Для цього потрібно небагато: бажання, трохи терпіння, трохи вільного часу, любов до дітей та своєї роботи. Адже сучасної дитини не можна виховати без сучасних комп'ютерних технологій. Цього вимагає час. А педагог завжди повинен йти в ногу з часом, вловлюючи найменші зміни в суспільстві. Діти легше йдуть на контакт, якщо в класному керівнику вони бачать грамотну, сучасну людини, яка вміє використовувати всі прогресивні технології.

Виховні функції в школі виконуються усіма педагогічними пра цівниками. Мета виховння - це створення умов для самореалізації і саморозвитку особистості учня, його успішної самореалізації в суспільстві. Але для того, щоб дитина вірила у щирість слів вчителя, нам самим необхідно саморозвиватися і самореалізовуватися в суспільстві та оволодівати новими інформаційними технологіями. Використання ІКТ в педагогічній роботі – це один із способів самоствердження та самореалізації в шкільному колективі.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в галузі освіти і безпосередньо в діяльності класного керівника нашої школи стало загальною необхідністі.

Розділ IV. Сфери застосування та можливості ІКТ в роботі ЗДВР

4.1. Електронна документація заступника директора з виховної роботи

Розглянемо застосування комп'ютерних технологій на практиці. По-перше, в щоденній роботі заступника директора з виховної роботи часто доводиться звертатися до численних і, як правило, неупорядкованих даних про учнів школи, батьків, зайнятості учнів в позаурочний час і т.д. Для того щоб зібрати й упорядкувати дані воєдино, можна використовувати систему управління базами даних Microsoft Access. Всі необхідні дані про учнів та їх батьків вносять в таблиці і за необхідності складаються різні звіти, виконуються запити, гіперпосилання на інші документи, імпорт даних та інше.

Виставлення поточних оцінок, ведення журналу пропусків, здача і перевірка щоденників, моніторинг успішності по півріччях і за рік можуть формуватися за допомогою електронних таблиць Microsoft Excel. Кожен заступник директора у своїй роботі користується різними діагностиками, які вимагають великих витрат часу на обробку та аналіз. Дані звіти можуть формуватися за допомогою електронних таблиць Microsoft Excel. Електронні таблиці дозволяють наочно представити результати обробки анкет, діагностик за допомогою графіків і діаграм. Такі наочні результати анкетування цікаві не тільки учням, а й батькам. В Excel зручно використовувати шаблони для автоматичного підрахунку балів при проведенні заходів змагального типу (різноманітні конкурси з виставленням оцінок журі).

Розробка наказів, плану заходів, створення презентацій, складання річного плану виховної роботи, графіку внутрішнього контролю в роботі заступника директора з ВР не тільки є актуальною а й надзвичайно затребуваною. Окрім того, на позакласних заходах використовуються відео лекції, наприклад,

присвячені профілактиці алкоголізму, тютюнопаління та наркоманії, методику відновлення зору, пропаганда здорового способу життя та інші.

При підготовці та проведенні позакласних заходів, оформленні класного куточка, ЗДВР використовує і інші прикладні програми, такі як програвач Windows Media, графічний редактор Adobe Photoshop, які роблять позакласну роботу яскравою і такою, що запам'ятовується.

Інформаційні технології дозволяють автоматизувати діловодство ЗДВР. В комп’ютері створюється і зберігається банк даних необхідної інформації, яку можна кожен рік лише поновлювати, а не створювати заново. Наприклад:

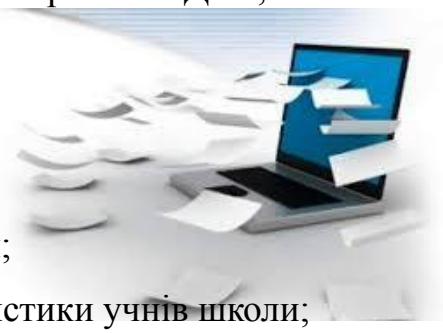

- ✔ Річний, місячний і тижневий плани роботи ЗДВР;
- ✔ Річний план виховної роботи;
- ✔ План-сітка виховної роботи;
- ✔ Папка МО класних керівників;
- ✔ Соціальний паспорт учнів школи;
- ✔ Психолого-педагогічні характеристики учнів школи;
- ✔ База даних учнів і їх батьків;
- ✔ Анкети учнів;
- ✔ Папка роботи з батьками;
- ✔ Банк даних батьківського комітету;
- ✔ Робочий зошит класного керівника;
- ✔ Години спілкування;
- ✔ Методична робота;
- ✔ Матеріали самоосвіти, тощо.

4.2. **Діагностування та анкетування**

Для ЗДВР дуже важливо об'єктивно оцінити результати своєї роботи, причому зробити це професійно грамотно, сформулювавши мету і підібравши потрібну дослідницьку методику. Для вивчення результатів виховного впливу використовую наступні методики: моніторинг, діагностика, анкетування. Це дає можливість виявляти здібності дітей, їх позитивні та негативні риси характеру для подальшого коригування.

У своїй роботі користуюся різними діагностиками, які вимагають великих витрат часу на обробку та аналіз. Намагаюся вивчати роботу всіх класних керівників, соціально-психологічної служби, педагога-організатока, а також індивідуальні особливості учнів та їх розвиток, рівень вихованості класів. В цьому ЗДВР можуть допомогти інформаційні технології. Проведення тестування і підрахунок результатів можна доручити комп’ютерній програмі.

В чому переваги комп’ютерного варіанту порівняно з текстовим представленням інформації про розвиток та вихованість учнів? По-перше, це наглядне представлення інформації, по-друге, при зміні класного керівника потрібно оперативно отримати достовірну інформацію про кожного учня. При складанні плану виховної роботи в школі на наступний рік потрібно враховувати особливості кожної дитини.

В цьому випадку дуже зручно використовувати програму Microsoft Excel, яка дозволяє при введені формул зразу ж підраховувати середній показник педагога по різних критеріях, середній показник класу по цих критеріях та знайти значення у відсотках і побудувати діаграми. Таким чином ми отримуємо

можливість оперативно отримати потрібну інформацію та прослідковувати динаміку їх розвитку.

Під час такої роботи рік у рік легко відстежити що відбулося поліпшення чи покращення виховної роботи в школі. Наприклад, добре простежується динаміка успішності чи якості знань учнів, зміна рівня здоров'я, рівня зайнятості учнів у позаурочний час. За результатами порівняльних діаграм можна зробити висновок і відповідно до нього планувати роботу класного керівника.

Також результати анкетувань та діагностик зручно зберігати і переглядати за допомогою бази даних MSAccess.

4.3. **Комунікації**

Соціальні мережі та електронна пошта дають можливість спілкуватися з педагогами, учнями та їх батьками у позаурочний час, вирішувати різні питання на відстані. Такий вид роботи дає можливість виховувати в учнів культуру спілкування, навчати безпечної поведінки в мережі. А батьки можуть у будь який час дізнатися про успіхи своїх дітей.

Електронне листування з батьками – письмова форма інформування батьків про успіхи їх дітей. SMS–щоденники дозволяють інформувати батьків про успішність учнів, наприклад, відправляти батькам кожен тиждень табель успішності, а також вирішувати певні питання. SMS – повідомлення дозволяє в оперативному режимі інформувати про щось важливе, наприклад, про дату і час батьківських зборів, про факт порушення дисципліни, відсутність на уроці і т.д. Інтернетконсультації дають змогу батькам через електронну пошту взнати новини класу та школи, поставити запитання класному керівнику, адміністрації.

Під час хвороби учня через мережу Інтернет організовується дистанційне навчання, та консультації. Це дає можливість дитині засвоїти матеріал, пропущений під час хвороби.

Для колективного і особистого спілкування з учнями та батьками можна використовувати чати і форуми, а також гостьову книгу шкільного сайту.

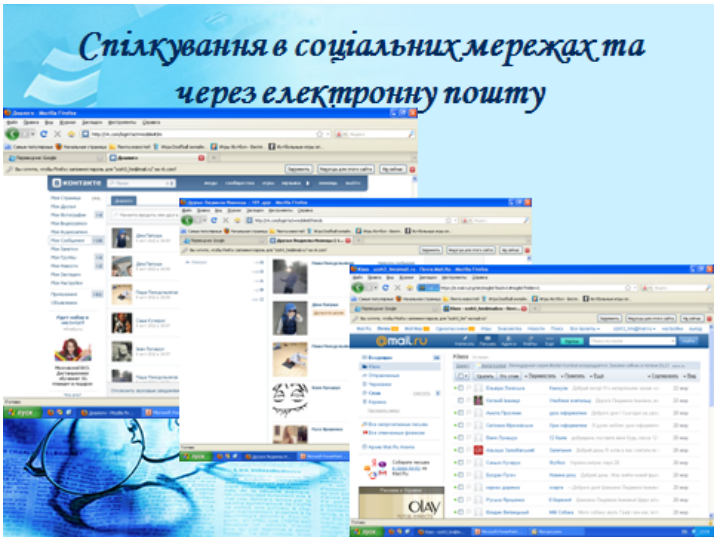

4.4. Позакласні заходи

Інформаційні технології зручно використовувати при проведенні годин спілкування, які відразу для дітей стають цікавішими і кориснішими. Для

проведення години спілкування, позакласного заходу ми використовуємо презентацію. Безліч фотографій, відеофрагментів, музики дозволяють зацікавити більшість учнів школи. Також учні приймають активну участь у підготовці такого роду заходів. Матеріал для тематичних годин спілкування діти знаходять в Інтернеті, використовуючи пошукові системи, в газетах, літературі та інших джерелах.

Використання ІКТ на виховних заходах сприяє:

- ✔ розвитку інтересу учня до цього заходу;
- ✔ розвитку вмінь і навиків роботи з інформаційними ресурсами;
- ✔ ефективному керуванню увагою учня;
- ✔ активізації пізнавальної діяльності;
- ✔ формуванню навиків дослідницької роботи;
- ✔ підвищенню інформаційної культури.

Учні набувають досвіду публічних виступів, підвищується самооцінка, так як вміння працювати з комп'ютером є одним із елементів сучасної молодіжної культури.

При підготовці і проведенні позакласних заходів з учнями використовуються такі прикладні програми, як MS Power Point, MS Publisher, графічний редактор Adobe Photoshop, музичні програвачі, тощо, які роблять позакласну роботу яскравою та запам'ятовуючою.

На шкільних святах комп'ютер став незамінним помічником. Всі заходи, на яких вдається використати мультимедійний проектор, музичний супровід, проходять на високому рівні і надзвичайно подобаються дітям. Презентації, відеозаписи і музика стають невід'ємною частиною шкільного життя.

Години спілкування, які проводяться з використанням ІКТ, сприяють розвитку самооцінки учнів, їх знань та навиків, виробляють вміння бачити сильні і слабкі сторони своєї особистості, характеру. Використання ІКТ у виховній роботі надає широкі можливості для реалізації різних проекті. Основні «плюси» у використанні ІКТ: наочність, можливість отримати великий об’єм інформації за малий проміжок часу, доступність і відносно низькі витрати на обладнання.

4.5. Робота з батьками

Нові сучасні технології допомагають не тільки в роботі з дітьми, але й з їх батьками. Часто доводиться відчувати труднощі з проведенням батьківських зборів. Не секрет, що більшість батьків не люблять їх відвідувати. Завжди

знаходяться причини, з яких вони не можуть (або не хочуть) бути присутнім. Задача класного керівника – зібрати їх всіх. Є безліч методів для розв'язання цієї проблеми. І однин з них це – використання ІКТ. Використовуючи фото і відеоматеріали з життя класу,презентації з різних тем, пропонуючи діаграми успішності і якості знань, можна зробити батьківські збори яскравою подією. Кожному з батьків вручити «Пам'ятку для батьків», виготовлену у програмі MS Publisher, де записати найважливіші новини та проблеми їхніх дітей та класу. Такі збори усі батьки будуть відвідувати з задоволенням.

Проведені дослідження показали, що відсоток відвідування батьківських зборів значною мірою більший тоді, коли ми максимально використовуємо інформаційно-комунікаційні технології в підготовці та проведенні даних заходів. Починаючи з друку ЗАПРОШЕНЬ для батьків, підготовки презентацій та відео сюжетів по темі зборів, підготовки «Проспектів для батьків» на різні тематики та закінчуючи створенням відео- або слайд-шоу про життя школи.

З батьками, як і з дітьми корисно проводити анкетування, порівнюючи думки дітей і батьків з різних питань, організовувати педагогічні консультації, проводити індивідуальну роботу з батьками. Для поліпшення взаєморозуміння і взаємодовіри «батько-учень» потрібно залучити батьків до життя класу і школи.

Отже при роботі з батьками ІКТ можна використовувати у таких напрямках:

- ✔ для комунікацій;
- ✔ для проведення батьківських зборів;
- ✔ для анкетування;
- ✔ для створення бази даних.

4.6. **Методична робота**

Кожен педагог має бути готовим до змін, що відбуваються в системі освіти, здатним сміливо приймати педагогічні рішення, виявляти ініціативу, творчість. Немає сумніву, що проблему ефективності, результативності педагогічного процесу можна розв'язати лише за умови забезпечення високої компетентності

та професійної майстерності кожного педагога, його здатності до інноваційної діяльності. Якість, результати навчально-виховного процесу школи залежать передусім від учителя, його теоретичної підготовки, педагогічної та методичної майстерності.

Підвищенню фахової підготовки педагогічних кадрів у школах сприяє спеціальна методична робота, яка збагачує їх педагогічними знахідками. Учитель використовує ІКТ при підготовці виступів на педагогічних радах, засіданнях методичних об'єднань, для проведення семінарів і творчих нарад, а також для узагальнення власного досвіду. Комп'ютер – незамінний помічник при підготовці до різноманітних конкурсі. Інтернет дає змогу обмінюватись власним досвідом. Велика кількість педагогічних конкурсів у мережі дає можливість учителю показати свою фахову майстерність. Така діяльність сприяє підвищенню освітнього та кваліфікаційного рівня учителя, оновлення його професійних та загальноосвітніх знань.

Розділ V. Виховний потенціал інформаційно-комунікаційних технологій у патріотичному вихованні учнів старших класів у позакласній діяльності

5.1. Можливості технології Web 2.0 для підвищення ефективності виховного процесу

Значні можливості для підвищення ефективності виховного процесу відкривають технології Web 2.0. Цей термін було запропоновано наприкінці 2005 року Тімом О'Рейлі, до якого він прив'язав появу великого числа сайтів, об'єднаних деякими загальними принципами із загальною тенденцією розвитку Інтернет-співтовариства.

На відміну від Інтернет-сервісу Web 1.0-сайт, який створюється і наповнюється виключно автором, технології Web 2.0 орієнтовані саме на наповнення користувачами. У ролі ж читачів виступає соціальна мережа користувачів, які також є і наповнювачами сайту.

Концепція Web 2.0 основну ставку робить на соціалізацію Інтернет, наближення його до користувачів, об'єднання людей, розвиток онлайн-сервісів, спрощення процесу отримання інформації та роботи з нею. Сервіс Web 2.0 пропонує нові мережеві технології, такі, як RSS (використовується для більш зручного одержання і читання інформації), соціальні

мережі, соціальні закладки та Wiki, а також нові медіа (блоги, подкасти) тощо.

Технології сервісу Веб 2.0 блоги, wiki та podcasts надають можливість

старшокласникам завдяки Інтернет не тільки розміщувати різну інформацію і спілкуватися, але й створювати і працювати у спільних Інтернет-проектах, розвивати та поповнювати сайти, портали, освітні мережі особистими інформаційними ресурсами.

Блог — це розміщений у мережі Інтернет, регулярно оновлюваний журнал або щоденник, що складається з індивідуальних повідомлень в хронологічному порядку (нові записи раніше старих). У сервісі передбачена можливість додавання графічних зображень (фотографії, схеми, графіки та ін.) у найбільш розповсюджених форматах (.gif, .jpeg, .png, .bmp). Блог (тематичний, персональний, фотоблог, подкастинг, відеолог) надає можливість писати власні повідомлення, читати повідомлення інших авторів, коментувати повідомлення інших авторів та відповідати на них, а також зв'язувати повідомлення та коментарі за допомогою гіперпосилань. Ця технологія сервісу Web 2.0 може бути використана як щоденник корисних справ, які реалізовуватимуть старшокласники у спільній патріотично спрямованій діяльності.

Використовуючи сервіс Web 2.0, старшокласники мають можливість створити сторінку підшивки патріотичного спрямування. Підшивка — це колективна авторська робота, у процесі створення якої користувачі можуть взаємодіяти під час написання окремих сторінок, їх розстановки у доцільному порядку, а також у перегляді вже написаних сторінок. Підшивка дозволяє додавати інформацію та поліпшувати сторінки, які вимагають редагування. Цю технологію сервісу Web 2.0 можна використовувати для створення в мережі Інтернет електронних газет та журналів, електронних репортажів про патріотично спрямовану діяльність.

Крім статистичної сторінки «Про нас» можна також створити сторінку ЧаПив (часті питання), у яких розміщуватимуться часті запитання відносно інформаційного ресурсу з актуальних проблем патріотичного виховання та відповіді на них.

Мережевий сервіс Web 2.0 надає можливість створення та підтримки патріотично спрямованих тем форуму та чат. Ці технології підтримують та розвивають комунікативні навички, заохочують дітей висловлювати свою думку, ідеї, відчуття, допомагають їм розвивати критичне та творче мислення. Крім цього, обговорення на дискусійному форумі різноманітних тем, що стосуються виховання патріотизму в умовах української державності матиме

істотний позитивний вплив на активізацію пізнавальної діяльності старшокласників у даному аспекті. Зазначені технології можемо розглядати як комунікаційний засіб, який дозволяє старшокласникам у ході патріотично спрямованої діяльності оперативно і вільно обмінюватись інформацією через мережу.

Технологія ВікіВікі (WikiWiki) дає змогу значному колу учнів спільно редагувати текст сайту (писати, вносити зміни, видаляти, створювати посилання на нові статті). Різні варіанти програмного забезпечення Вікі (вікідвижки) дозволяють завантажувати на сайт зображення, файли, що містять текстову інформацію, відеофрагменти, звукові файли тощо. Ця технологія Web 2.0 може використовуватись для спільного, незалежно від місця проживання, оформлення старшокласниками результатів дослідження історії, культури українського народу, шляхів вирішення суспільних проблем в контексті патріотичного виховання.

Таким чином, доходимо висновку, що технології Web 2.0 спрямовані на створення в Інтернет соціальних мереж – співтовариств людей, пов'язаних спільними інтересами, спільною справою або іншими причинами для безпосереднього спілкування – надають значні потенційні можливості для організації патріотичного виховання.

Зазначимо, що соціальна мережа визначається сучасними дослідниками цього феномену як множина соціальних об'єктів і деяка множина відносин на ній.

З технологічної точки зору, соціальна мережа визначається як особливий тип зв'язків між вузлами мережі, які відбираються залежно від цілей побудови конкретної мережі. Вузол мережі – найголовніше поняття мережного аналізу соціальної структури, неподільна частка соціальної взаємодії.

В Інтернеті соціальна мережа – це площина для взаємодії людей (індивідів, користувачів) у групі або в групах. Теоретично соціальна мережа вченими розглядається як будь-яке співтовариство, учасники якого беруть участь,

наприклад, у обговореннях на форумі або є читачами тематичного співтовариства на сервісі блогів.

Особливістю соціальної мережі є надані послуги нового покоління з пошуку потрібних контактів і встановлення зв'язків між людьми відповідно до їхніх уподобань та спільних інтересів. У соціальній мережі кожен її користувач може створити свій віртуальний портрет, тобто сформувати профайл, у якому вказати докладно дані про себе, свої наміри, захоплення та інтереси. Наявність профайла дає змогу використати механізми пошуку однодумців, людей, спілкування з якими хотів би налагодити користувач.

Розглянуті технології та соціальні послуги використовуються в сучасних розробках і реалізації інформаційних систем, дистанційних курсів, проектів, олімпіад, мережних конкурсів, колективних творчих доробків та ін.

А.Пилипчук справедливо наголошує, що в Інтернеті в даний час акцент повинен переноситися із забезпечення доступу користувачів до Інтернету - на створення веб-ресурсів, що мають практичну корисність і цінність, та на особливу організацію діяльності особи. Ця ідея реалізується шляхом залучення учнів до спільної діяльності в рамках телекомунікаційних проектів (або Інтернет-проектів).

5.2. Роль телекомунікаційних проектів у вирішенні пріоритетних звдань сучасного виховання

У вирішенні пріоритетних завдань сучасного виховання, а саме: сприяння самовизначенню, самореалізації та самовдосконаленню учня, формування у нього вмінь гнучко адаптуватися в життєвих ситуаціях інформаційного суспільства, самостійно і критично мислити; здатності генерувати нові ідеї, творчо мислити; грамотно працювати з інформацією; спроможності здійснювати комунікацію, співпрацю і співтворчість у соціумі, - телекомунікаційні проекти набувають особливої значущості.

Теорію і методику застосування телекомунікаційних проектів у навчальній і позаурочній діяльності дітей різних вікових категорій знаходимо у наукових доробках М.Бухаркиної, Н.Дементієвської, М.Мойсеевої, Н.Морзе, А.Могилева, А.Петрова, Е.Полат та ін.

Аналіз праць науковців, а також вивчення інформаційних матеріалів Інтернет, педагогічної преси та емпіричних даних виховної практики навчальних закладів дозволило визначити особливості використання виховного потенціалу телекомунікаційних проектів на сучасному етапі інформатизації освіти в Україні.

Слідом за Е.С.Полат, під телекомунікаційним проектом розуміємо спільну пізнавальну, дослідницьку, творчу або ігрову діяльність учнів-партнерів, що організується на основі комп'ютерної телекомунікації, має спільну проблему, мету, узгоджені методи, способи діяльності, спрямовані на досягнення спільного результату діяльності.

У телекомунікаційних проектах поширена практика використання соціальних сервісів Web 2.0, зокрема:

- Бобрдобр - сервіс для роботи з обраними закладками в Інтернеті, який надає можливість зберігати й систематизувати закладки в Інтернеті, ділитися й обмінюватися ними з іншими, створювати тематичні співтовариства за інтересами, збирати в рамках цих співтовариств посилання;

- Сервіс GoogleDocs, який надає можливість працювати з текстовими і табличними документами, а також презентаціями просто у вікні браузера. Це можливість форматувати і редагувати документи в режимі он-лайн, редагувати їх разом з іншими учасниками проекту, публікувати документи в Інтернеті для всіх користувачів у вигляді веб-сторінок або розміщувати їх у свій блог;

- Scribd, який дозволяє будь-якому користувачу Інтернету легко публікувати, розповсюджувати та спільно використовувати електронні книги, документи, презентації, інформаційні бюлетні та інші напрацювання телекомунікаційного проекту;

- YouTube – соціальний сервіс, призначений для збереження, перегляду та обговорення цифрових відеозаписів, який надає можливість завантажувати відеозаписи на сервер, відмічати мітками та обмінюватися відеокліпами; переглядати відеокліпи інших учасників проекту; знаходити, створювати та

об’єднувати користувачів у тематичні групи; підписуватись на оновлення відеокліпів, створювати плей-листи та „відеоканали” тощо;

- Picasa - програма, що допомагає складати, класифікувати й редагувати фотографії на своєму комп’ютері, відправляти їх по електронній пошті, опубліковувати в Інтернеті.

- Slideshare - соціальний сервіс, що дозволяє конвертувати презентації PowerPoint у формат Flash та надає можливість демонстрації своїх презентацій в онлайн-режимі.

Результати телекомунікаційних проектів оформляються у вигляді відеофільмів, альбомів, бортжурналів "подорожей", комп'ютерних газет, альманахів, Web–сторінок та ін.

Вивчення змісту діяльності у рамках телекомунікаційних проектів дало змогу визначити основні їх види: культурологічні, мистецькознавчі, історико-географічні, етнографічні, соціальні, а також духовно-морального, екологічного, профорієнтаційного, економічного та політико-правового спрямування.

В залежності від домінуючого методу можна виділити дослідницькі, пошукові, творчі, ігрові, інформаційні та практико-орієнтовані телекомунікаційні проекти.

Орієнтовна структура проекту, який розміщується в мережі Інтернет, містить такі компоненти: назва проекту, стислий опис проекту; E-mail, телефон, факс та поштова адреса координатора проекту (чи контактної особи); поетапний опис змісту діяльності учасників проекту; вікова категорія учасників; дата початку проекту; дата закінчення етапів проекту; очікувані результати та продукти діяльності; орієнтовна кількість учасників проекту, необхідна для успішної реалізації проекту; мови, якими будуть користуватися учасники проекту; опис перших кроків реалізації проекту; перелік соціальних сервісів, які доцільно використовувати у ході проекту.

Виховний потенціал телекомунікаційних проектів полягає в організації продуктивного спілкування як умови соціального розвитку учнів, формування

позитивної “Я-концепції”, почуття корисності для суспільства в цілому та окремих людей; розвитку соціальної активності; сприянні соціалізації вихованців, виробленню в них особистого погляду на суспільні події, усвідомленню значення співпраці і співтворчості

Комунікаційні можливості всесвітньої мережі дають змогу налагодити спеціально організовану діяльність виховного спрямування, у якій учасники з різних регіонів міста, області, країни, різних країн світу разом співпрацюють над цікавою і важливою для всіх проблемою, обмінюючись за допомогою Інтернет не тільки результатами своєї діяльності, а й методами дослідження, обговорюючи проміжні результати, спілкуючись з опонентами і однодумцями. У рамках телекомунікаційних проектів здійснюється організація різноманітних видів діяльності як умова самореалізації кожного учня: соціально-комунікативної, суспільнокорисної, ігрової, фізично-оздоровчої, навчально-пізнавальної, науково-дослідницької, художньо-естетичної, туристсько-краєзнавчої, науково-технічної, декоративно-прикладної, еколого-натуралістичної.

Таким чином, використання виховного потенціалу телекомунікаційних проектів дає змогу створити нову модель інформатизації виховної системи, у центрі якої – учень, в основі виховної діяльності – співпраця і співтворчість, а сутність технології полягає в активізації ролі учнів у виховному процесі, розвитку здібностей до самовдосконалення в контексті патріотичного виховання.

Комплексне використання всіх зазначених вище інформаційно-комунікаційних технологій в освітній діяльності поступово формує єдиний інформаційний освітній простір, який умовно об’єднує інформаційний простір навчальної діяльності та інформаційний виховний простір.

Розділ VI. Переваги використання ІКТ

Науково-технічний прогрес на протязі останніх десятиліть активно проникає в усі сфери людської діяльності, в тому числі і в освітню. Сучасні

інформаційні технології покликані допомогти орієнтуватися в безкінечному потоці інформації, і головне, економії часу. Оволодівши комп'ютером, класний керівник володіє потужним інструментом, який допомагає йому провести цікаву виховну годину, проілюструвати наочним матеріалом будь який виступ на семінарі, педагогічній раді, батьківських зборах. Впровадження ІКТ у позаурочну діяльність – це підвищення інтересу багатьох підлітків, і саме цей ресурс необхідно використовувати для активізації виховної роботи в нових умовах.

Визначимо позитивні моменти використання ІКТ в навчально-виховному процесі:

- ✔ Підвищення рівня мотивації навчання;
- ✔ Створення умов для реалізації творчого потенціалу учня;
- ✔ Виховання комп'ютерної культури;
- ✔ Психологічна підготовка дітей до «інформаційного» віку.

Таким чином, використання інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє підійти до питання організації виховного процесу з якісно нового боку. Використання ІКТ суттєво полегшує роботу ЗДВР по веденню шкільної документації, а це означає, що залишається більше часу для роботи з учнівським колективом. З допомогою ІКТ ми можемо готувати різноманітні матеріали для проведення виховних заходів, батьківських зборів, виступів на засіданнях методичних об'єднань та педагогічних радах. ІКТ дозволяють урізноманітнити форми роботи з учнями, зробити їх більш творчими. Використання ІКТ багато в чому спрощує процес спілкування з учнями та їх батьками.

Використання інформаційних технологій і їх застосування залежить від чіткого уявлення, де і з яким ступенем ефективності вони можуть бути застосовані. Визначимо критерії ефективності використання комп'ютера в виховній роботі:

- ✔ Економія (зменшення матеріальних і часових ресурсів);

✔ Компактність (можливість накопичувати інформацію на електронних носіях, виключаючи накопичення папок з інформаційним матеріалом);

✔ Наочність (особливість ілюстрованого оформлення матеріалів і заходів)

✔ Можливість проведення моніторингу (економна і цілеспрямована і індивідуальна діагностика і форма вивчення особистості учня через тести та анкети);

✔ Можливість творчого розвитку особистості учня, його ініціативи, самореалізації і самодіяльності через індивідуальну роботу.

Отже, основними цілями впровадження ІКТ у виховну роботу є:

✔ Залучення учнів і їх батьків в побудову єдиного інформаційного простору для організації ефективної взаємодії учителі, учнів та батьків;

✔ Формування у школярів світогляду відкритого інформаційного суспільства, підготовка членів інформаційного суспільства;

✔ Формування відношення до комп'ютера, як до інструменту для спілкування, навчання, творчості;

✔ Розвиток творчого, самостійного мислення школярів, формування вмінь і навиків самостійного пошуку, аналізу і оцінки інформації, оволодіння навиками використання інформаційних технологій;

Сьогоднішній розвиток нашої цивілізації відбувається внаслідок впливу сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій на економіку, науку, культуру, державу та освіту. Тому на сучасну школу покладено нові вимоги – швидко та якісно засвоювати не тільки накопичені знання та величезну кількість інформації із здобутків минулого, а й сучасні знання та нову інформацію. Виконати ці завдання без сучасних можливостей ІКТ неможливо.

Література

1. Биков В.Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти / В.Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2010. — № 1(15). — Режим доступу: http://www.ime.edu-ua.net/em.html.
2. Відомості Верховної Ради України. Закон України Про Національну программу інформатизації – 1998. – № 27/28.

3. Гергель Ольга Василівна «Досвід використання ІКТ та можливостей мережі Інтернет у вихованні дітей та учнівської молоді».
4. Забарна А. Шкільні технології. Комп'ютерно — орієнтовані технології в навчально - виховній діяльності/ А. Забарна// Завуч. - 2004. - №8.
5. Забродська Л.М. Інформаційна культура особистості – умова прогнозування розвитку закладу освіти // Нова педагогічна думка. – 2002.
6. Зязюн А.І. Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи : зб. наук.пр. / редкол.:; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Л.,2006. – 634 с.
7. Зарецька І.Т., Б.Г. Колодяжний, А.М. Гуржій, О.Ю. Соколов. Інформатика: Навч. посібн. для 10-11 кл. середн. загальноосвітн. шкіл /— Х.: Факт, 2001. — 496 с.
8. Іващук К.О. Інформаційно-комунікаційні технології як сучасний засіб навчання в освіті //[Електронний ресурс] //Режим доступу http://klasnaocinka.com.ua .
9. Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах: Науково-методичний журнал. – К.: Освіта України, 2006.
10. Інформатика: Всеукраїнське видання для вчителів. – К.: Шкільний світ, 2006.
11. Інформаційні технології в навчанні. – К.: Видавнича група BHV, 2006. – 240 с.
12. Корнієнко М.М., Іванова І.Д. Інформатика. Бази даних. СУБД MsAccess-Харків, видавництво «Ранок», 2009. – 48 с.
13. Несторенко О. В. Інформаційне суспільство і масова інформаційна просвіта // Комп'ютер у школі та сім'ї. — 2004. —№ 4.
14. Пушкарь О.І.. Інформатика: Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології.— К.: Видавничий центр "Академія", 2001. — 696 с.
15. Свистунова Т. М. Проблема формування інформаційної культури школярів в умовах становлення Інтернет-суспільства // Інформатика в школі. — 2010. — № 12.

Зміст

Передмова ……..….4

Розділ І. Зміст поняття „інформаційно-комунікаційні технології”……..….6

Розділ ІІ. Необхідність використання ІКТ у виховному процесі.……..13

Розділ ІІІ. Використання ІКТ у роботі ЗДВР……..…….….23

Розділ ІV. Сфери застосування та можливості ІКТ в роботі ЗДВР…..…….25

4.1. Електронна документація заступника директора з виховної роботи……..…..25
4.2. Діагностування та анкетування…….....27
4.3. Комунікації……..29
4.4. Позакласні заходи……...30
4.5. Робота з батьками…….…...32
4.6. Методична робота……...33
Розділ V. Виховний потенціал інформаційно-комунікаційних технологій у патріотичному вихованні учнів старших класів у позакласній діяльності……...34
5.1. Можливості технології Web 2.0. для підвищення ефективності виховного процесу……..34
5.2. Роль телекомунікаційних проектів у вирішенні пріоритетних завдань сучасного виховання……...39
Розділ VI. Переваги використання ІКТ……...43
Література……46